

Juhana Rossi
syyskuu 2023

Opiskelin New Yorkin kaupungissa Columbian yliopistossa vuoden ajan elokuusta 2022 elokuuhun 2023 ja suoritin maisterin tutkinnon datajournalismissa. Alla on stipendivuoteni loppuraportti Helsingin Sanomain Säätiölle.

Datajournalismista yleisesti

Datajournalismin voi määritellä journalismiksi, joka perustuu tietoaaineistojen keruuseen, analysointiin ja hyödyntämiseen journalistisessa tarinankerronnassa.

Tietoa hankitaan ja kerätään monista lähteistä kuten julkisen vallan ja yksityisten toimijoiden ylläpitämistä tietokannoista ja portaaleista. Raakadataa luodaan myös itse poimimalla ja yhdistämällä tietoa useista eri lähteistä.

Kun raakadatasta on koottu selkeä aineisto, se analysoidaan erilaisilla työkaluilla. Ne vaihtelevat toimittajan omista havainnoista ja päättelystä tilastollisiin menetelmiin ja ohjelmistosovelluksiin. Tavoite on seuloa datasta esiin ilmiöitä ja trendejä, joilla on uutis- ja journalistista arvoa.

Datavetoisten havaintojen ja perinteisen journalistisen tiedonhankinnan avulla toimittaja kokoaa ja kertoo tarinan, joka tarjoaa uutta ja merkityksellistä tietoa vangitsevasti yleisölle.

Datajournalismi perustuu journalistiseen ajatteluun ja kirjoitettuun sanaan. Mutta datajournalismissa kirjoitettu sana on vasta alku. Datajournalismi pyrkii tekemään isoista tietomääristä tehdyt havainnot helposti ymmärrettäväksi, ja se onnistuu tavallisesti parhaiten visualisoimalla tietoa.

Onnistunut visuaalinen esitys kiteyttää datajournalistisen viestin vastaanottajalle tavalla, jota paraskaan sanallinen esitys ei pysty tekemään yhtä nopeasti ja lähestyttävästi. Tyypillisesti datajournalistinen visuaalinen esitys toteutetaan digitaalisesti.

Journalismin maisteriopinnot Columbian yliopistossa

Datajournalismi on siis datan keruuta, analysointia ja journalistista tarinankerrontaa, johon liittyy vahvasti aineiston visualisointi. Columbian yliopistossa sain johdatuksen kaikilla kolmella datajournalismin osa-alueella käytettäviin työkaluihin.

Tutkintoni oli viralliselta nimeltään *Master of Science in Data Journalism*. Koulun sisäisessä jaottelussa maisteritason opinnoissa suoritettiin tutkintoja kahdella eri nimikkeellä: *Master of Arts* tai *Master of Science*.

Master of Arts -tutkinto on tarkoitettu jo toimittajan ammatissa työskennelleille toimittajille. Ohjelman tavoite on antaa toimittajille mahdollisuus syventää ammatillista osaamistaan haluamallaan osa-alueella kuten esimerkiksi taloustoimittajana tai audio- tai videodokumenttien tekijänä.

Master of Science -tutkinto on puolestaan suunniteltu perustutkinnoksi journalistiin ammattiin haluavalle ihmiselle. Ajatus on, että tutkinto-ohjelmaan tulija voi olla esimerkiksi alun kolmannella vuosikymmenellä oleva nelivuotisen alemman korkeakoulututkinnon suorittanut ihminen, joka ei ole välttämättä työskennellyt päiväkään toimittajana. Myös toimittajana työskennelleet ihmiset ovat tervetulleita.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että *Master of Science* -tutkinnossa opetetaan journalismin perusteet, jotka käytännössä muodostuvat toimittajan työn peruskurssissa, jolla opitaan kädestä pitäen, miten toimittajan työtä tehdään, sekä neljästä perusasiat-kurssista, joiden teemoja ovat journalismin lait ja säännöt, journalismin etiikka, journalismin historia ja mediatalous.

Datajournalismin maisteriohjelman tutkinto oli *Master of Science* -tutkinto. Ohjelmaan valituilta ei vaadittu aiempaa kokemusta toimittajan työstä. Tutkinnon tavoite on antaa opiskelijoille perusvalmiudet tehdä toimittajan työtä sekä opettaa datajournalismin perusteet. Tämän vuoksi datajournalismin opinto-ohjelma on muita Columbian maisteriohjelmiä pidempi eli kolmen lukukauden (syys-, kevät- ja kesälukukaudet) tavanomaisen kahden lukukauden (syys- ja kevätlukukaudet) sijaan. Opinto-ohjelman sisältö muodostui tavallaan kolmijakoiseksi:

- 1) Suoritimme *Master of Science* -tutkintoon vaaditut yhteiset perusopinnot eli toimittajan työn peruskurssin sekä neljä perusasiat-kurssia.
- 2) Kevätlukukaudella saimme valita yhden valinnaisen syventävän seminaarityyppisen kurssin. Valitsemani kurssi oli nimeltään ”21. vuosisadan uutisorganisaation johtaminen”.
- 3) Vuoden aikana suoritimme datajournalismin opintokokonaisuuden.

Käytännössä datajournalismin opiskelijat muodostivat oman 18 hengen ryhmän, joka kulki omaa opintopolkuaan. Koulutuksen sisältö tuli annettuna, eikä valinnaisia kursseja ollut lukuun ottamatta syventävää seminaarikurssia sekä kesällä tarjottua valintaa tutkivan journalismin syventävän ja visualisoinnin syventävän kurssin välillä. Valitsin tutkivan journalismin syventävän kurssin.

Datajournalismin opinnoista

Varsinaista datajournalismin opetusta saimme jokaisen kolmen lukukauden aikana. Syyskauden datajournalismin kurssit olivat seuraavat:

- 1) *Foundations of Computing* eli ohjelmoinnin/koodaamisen alkeiskurssi
Tällä kurssilla lähdimme aivan alkeista liikkeelle ja opiskelimme Python-ohjelmointikielen alkeita, datan kaavintaa eli keruuta verkkosivuilla sekä datan analysointia muun muassa Pandasin avulla.
- 2) *Data & Databases* eli datan ja tietokantojen käytön alkeiskurssi.
Tällä kurssilla opiskelimme tietokantojen hallinnan ja käytön alkeita sekä myös datan kaavintaa ja keruuta.
- 3) *Reporting II* -kurssi. Tämä kurssi oli yhdistelmä tutkivaa journalismia ja datajournalismia. Harjoittelimme muun muassa tietokantojen hallintaa ja analysointia taulukkolaskelmaohjelmilla eli Google Sheetsillä ja Microsoft Excelillä sekä teimme parityönä yhden ison datajournalistisen projektin.

Kevätlukukauden datajournalismin kurssit olivat seuraavat

- 1) *Data, Computation & Innovation I* -kurssi. Kurssi oli kaksijakoinen: teimme isoja datajournalistisia projekteja, joissa sovelsimme käytäntöön syksyllä oppimiamme ohjelmoinnin perustaitoja sekä kurssin aikana opetettuja visuaalisen journalismin taitoja. Meille opetettiin html-ohjelmointikielen perusteita, jotta pystymme itse kokoamaan ja julkaisemaan Internetissä datajournalistisia projekteja. Visualisoimme tietoa Datawrapperilla sekä Adobe Illustrator -ohjelmalla.
- 2) *Algorithms*-kurssi eli käytännössä tilastotieteen ja algoritmien perustekurssi. Harjoittelimme R-ohjelmointikielen käyttöä ja tilastollisen analyysin soveltamista datajournalismiin. Teimme myös visualisointeja R:llä.
- 3) *Writing with Data* -kurssi eli käytännön datajournalistisen työn kurssi. Kokenut tutkiva toimittaja opetti meille tutkivan journalismin perusteita. Kurssilla laadimme kolme data- ja tutkivaa journalismia yhdistänyttä artikkelia.

Kesälukukauden datajournalismin kurssit olivat seuraavat:

- 1) *Mapping*-kurssi. Opiskelimme karttoja sekä myös laajemmin datajournalistien projektien visualisointia laajemmin. Kurssilla kokeneet visuaaliset journalistiset (tai graafikot, sillä nimitykset vaihtelivat) kertoivat työstään ja perehdyimme The New York Times -lehden data- ja visuaalisen journalismin tuotantotapoihin. Teimme karttoja QGIS-ohjelmalla.
- 2) *Investigative Writing* -kurssi. Saimme syventävän johdatuksen tutkivan journalismin työmenetelmiin ja projektin hallintaan. Emme laatineet varsinaista tutkivan journalismin artikkelia, vaan vaihe vaiheelta valmistelimme artikkelia varten projektimuiston ja niin sanotun ensimmäisen version.
- 3) *Master's Project* eli maisterin tutkintoon vaadittu lopputyö. Lopputyö ei ollut akateeminen opinnäyte vaan datajournalistinen projekti. Oma lopputyöni käsitteli liikennemäärien ja -yhteyksien muutosta Yhdysvaltain kotimaan lentoliikenteessä. Työni lähtökohdan muodosti noin kaksi miljoonaa riviä lentoasemakohtaista tietoa lähteneiden lentojen määrästä sekä siitä, kuinka paljon lennoilla oli ollut matkustajia, mikä lentoyhtiö oli lennot operoinut ja millä konetyypillä. Lopputulos oli 3500 sanan mittainen artikkeli, jossa käsittelin kotimaan lentoliikenteen määrän muutoksia 354 lentoasemalla Manner-Yhdysvaltain 48 osavaltiossa.

Havainnot opintojen luonteesta

Koulutus oli käytännön läheistä ja vaativaa. Kirjallisia tenttejä ei ollut lainkaan, enkä muista, että olisin lukenut yhtään suoraan opintoihini liittynyttä kirjaa kannesta

kanteen. Niiltä osin kuin meille määrättiin tekstejä luettavaksi, ne olivat yksittäisiä artikkeleita, journalistisia sisältöjä ja katkelmia tai lukuja kirjoista.

Tenttimisen tai esseiden kirjoittamisen sijaan teimme jatkuvasti erilaisia tehtäviä ja projekteja. Opiskelu oli siten jatkuvaa käytännönläheistä tekemällä oppimista. Kaikki tekeminen pääpiirteissään nivoutui datajournalismin käytänteiden omaksumiseen ja syventämiseen.

Loppua kohden projektien laajuus ja vaativuus kasvoi, ja tavallaan tekeminen huipentui lopputyöhön, jossa meidän piti osoittaa osaamisemme kaikilla datajournalismin osa-alueilla. Meidän piti hankkia iso määrä dataa, analysoida se, löytää sieltä merkityksellinen journalistinen tarina, hankkia sille näyttö journalistisen tiedonhankinnan keinoin ja visualisoida käyttämämme data lukijan palvelemiseksi.

Työnteon tempo oli kova. Työnteko alkoi elokuussa 2022. Joululoma muodosti ainoan todellisen tauon työntekoon. Oli myös muita ajanjaksoja, jolloin opetus ja tehtävien palauttaminen taukosivat viikon tai kahden ajaksi, mutta käytännössä työnteko jatkui edellä mainittua joululomaa lukuun ottamatta aina perjantaihin 11.8. asti. Tuolloin lopputyö piti jättää kello 12:een mennessä. Valmistujaisjuhla alkoi seuraavana päivänä lauantaina kello 10. Varttuneempana opiskelijana olin työskennellyt sen verran etupainotteisesti, että palautin lopputyöni jo keskiviikkona 9.8., mutta moni opiskelutoverini viimeisteli lopputyötään perjantaiamuna.

Opettajat olivat ammattitaitoisia, kannustavia ja tehtäväänsä sitoutuneita. He huolehtivat kouriintuntuvasti, että oppi meni perille ja olivat aina valmiita auttamaan, jos opiskelija apua tai neuvoja tarvitsi. Esimerkiksi yhdellä opettajista oli kalenteri auki viikonloppuisin. Jos hänen kanssaan sopi tapaamisen hänen toimistolleen kampuksella sunnuntaina kello 10, hän tuli tuohon tapaamisen ja auttoi sen mukaan, mikä tarve. Tämä oli ääritapaus. Useimmat opettajat rajasivat tapaamiset virka-aikaan tai viikonloppuisin videopuheluihin. Esimerkkini kuvastaa kuitenkin sitä, kuinka sitoutuneita opettajat olivat.

Sitoutuneisuus heijasti yhdysvaltalaisten yliopistojen toimintamallia. Toisaalta yliopistot haluavat turvata maineensa ja brändinsä, joten Columbian kaltaisessa tunnetussa yliopistossa jatkotutkinto- eli maisteriopiskelijoilta vaaditaan paljon. Meillä kurssit arvosteltiin hyväksytyt tai hylätty -periaatteella. Hyväksytyyn suoritukseen ylätämiseen edellytykset oli kaikilla, mutta se vaati asioiden omaksumista ja kovaa työntekoa.

Toisaalta jatkotutkinto-opiskelijat ovat myös maksavia asiakkaita. Sen vuoksi yliopistolle on tärkeää, että opiskelijat valmistuvat suunnitellusti ja työllistyvät nopeasti. Nämä muuttajat tilastoidaan tarkasti, ja yliopistot käyttävät niitä markkinoidessaan itseään tuleville opiskelijoille. Jos opiskelijalla alkaa olla vaikeuksia suoriutua tehtävistään ja tutkintovaatimuksista, hän saa kehoituksia parantaa suoritustaan sekä ennen kaikkea tukea ja ohjausta, jotta hän kurssinsa läpäisee. Tätä eetosta osaltaan heijasti edellä kuvaamani opettajien valmius olla jatkuvasti tavoitettavissa ja tukena.

Kaikilla on siis edellytykset vaatimuksista suoriutua. Tästä huolimatta kahdeksantoista hengen vuosikurssiltamme kaksi opiskelijaa jäi valmistujaisjuhlasta pois. En kysellyt, mikä oli poisjäännin taustalla, mutta todennäköisin syy oli se, että suoritukset olivat jääneet liian paljon hyväksytyt-tason alapuolelle. Jos näin oli, se oli isku Columbian journalismikoululle, koska se ei voinut ilmoittaa, että vuoden 2023 datajournalismikurssin valmistumisprosentti oli 100.

Isku se oli myös opiskelijoille itselleen, sillä todennäköisin skenaario on, että heidän piti ostaa lisää opinto-oikeutta ainakin yhden lukukauden verran. Yhden lukukauden listahinta on 37674 dollaria. Tosin listahinnasta varmaan joutuu maksamaan vain osan, jos kyse on hylättyjen kurssien loppuun saattamisesta.

Käytännönläheisyys ja brändinrakennus näkyivät opetuksessamme siten, että journalismikoululla kävi sekä yhteisissä tilaisuuksissa että yksittäisten kurssien oppitunneilla jatkuvasti ansioituneita ja tunnettuja journalisteja ja vaikuttajia vierailijoina ja puhujina. Monet heistä olivat myös koulun entisiä oppilaita.

Vierailijat kertoivat, miten journalismia tehdään käytännössä ja kuinka urapolkua kannattaa rakentaa. Inspiroitumisen lisäksi vieraat antoivat myös mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Kynnys lähettää työhakemus madaltuu, jos voi mainita hakemuksen lähettämisen tai haastattelun yhteydessä keskustelleensa viiden minuutin ajan työnantajan edustajan kanssa journalismikoululla.

Maineikkaita vieraita kävi vuoden aikana lukuisia. Mainitsen yhden esimerkin eli The New York Times -lehden kustantajan A. G. Sulzbergerin, joka vieraili uutisorganisaation johtamista käsittelevällä kurssilla. Lyhyen alustuksen jälkeen Sulzberger oli opiskelijoiden käytettävissä ja keskusteli kanssamme. Ripaus poikkeuksellista arvoa vierailulla oli, sillä tunnilla oli läsnä myös koulun johtaja eli dekaani Jelani Cobb. Tyypillisesti hän ei oppitunneille vieraita kuulemaan saapunut.

Datajournalismin kurssin opiskelijat osallistuivat myös NICAR-konferenssiin Tennesseen Nashvillessa. NICAR on nimenomaan datajournalismiin keskittyvä vuosittain järjestettävä konferenssi. Sen järjestää Yhdysvaltain tutkivien toimittajien yhdistys eli IRE, joka on lyhenne sanoista *Investigative Reporters and Editors*.

Suurella maassa on suuri todennäköisyys sille, että konferenssi on laadukas. NICAR oli sitä. Meille datajournalismin opiskelijoille luennot ja näin sen tein - tyyppiset esitykset antoivat konkreettista oppia siitä, miten data- ja tutkivaa journalismia tehdään. Lisäksi konferenssi antoi myös opiskelijoille mahdollisuuden tavata jo ammatissa työskenteleviä toimittajia ja rakentaa yhteyksiä työpaikan etsintää ja löytämistä varten.

Tapasin konferenssissa toimittajia ainakin Ruotsista ja Norjasta, mutta ketään suomalaista osallistujaa en tavannut. Konferenssi oli mielestäni niin laadukas, että mikäli suomalaisille journalistille syntyy ajatus sinne lähtemisestä, ajatus kannattaa toteuttaa. Konferenssin teema oli datajournalismi, mutta konferenssin ohjelma oli helposti lähestyttävä ja periaatteessa kenen tahansa tutkivasta ja datajournalismista kiinnostuneen toimittajan hyödynnettävissä. Toisin sanoen mitään esimerkiksi koodauksen liittyviä taitoja ei vaadita.

Arjesta

Käytännössä arki eteni erilaisten tehtävien parissa, joita piti palauttaa sähköisen järjestelmän kautta ennalta määrättyyn määräaikaan mennessä.

Lähinnä lauantait olivat vapaapäiviä, jolloin oli aikaa käydä kaupassa, huolehtia pyykeistä ja viettää vapaa-aikaa. Tosin myös lauantaisin ja sunnuntaisin oli digitaalisia vastaanottoja, joilla opettajat ohjasivat projektien ja kotitehtävien tekoa.

Asuin Columbian yliopiston omistamassa kolmen hengen soluasunnossa. Sijainti oli hyvä eli runsaan korttelin päässä yliopiston kampuksesta. Yhden huoneen

kuukausivuokra oli 1600 euroa. Summa ei ole mitenkään tavaton, sillä vuokrat ovat kalliita New Yorkissa ja Manhattanilla.

Hyvä sijainti oli siinä mielessä etu, että aikaani ei kulunut päivisin matkustamiseen liikennevälineillä. Vaikka metro toimikin, välillä junien kulussa oli epäsäännöllisyyksiä. Tällä on merkitystä, sillä oppitunneilla läsnäolo on tärkeää eikä myöhästymisiä katsottu hyvällä. Oma suositukseni on, että Columbian yliopistoon lähtevä opiskelija hyödyntää yliopiston tarjoaman mahdollisuuden vuokrata asunto mahdollisimman läheltä kampusta.

Opiskelijaruokailuun kampuksella oli mahdollisuuksia tarjolla, mutta käytännössä laitoin tavallisesti ruokaa itselleni asunnollani tai ostin maukkaita täytettyjä patonkeja (newyorkilaisittain niitä kutsutaan nimellä *hero sandwich*) Hamilton Delistä, joka sijaitsee Amsterdam Avenuella kampuksen kupeessa. Hyvistä vaihtoehtoista on runsaudenpula, mutta esimerkiksi *NYPD-*, *Cubana-* ja *Twister-* patongit ovat hyviä valintoja.

Lopuksi

Datajournalismin suhdetta niin sanottuun tavalliseen journalismiin voi tarkastella siitä lähtökohdasta, että olemme siirtyneet viime vuosikymmeninä painetun sanan ja sähköisen viestinnän ajasta digitaaliseen tiedon aikaan.

Tieto – mukaan lukien journalistiset sisällöt – syntyy ja elää verkossa. Puhutaan tiedon aikakaudesta. Datajournalismi tarjoaa toimittajille tehokkaat ja ajanmukaiset välineet käsitellä ja esitellä suuria määriä tietoa digitaalisessa ympäristössä eli tehdä journalistista työtä tiedon aikakaudella. Uskon, että tulevaisuudessa datajournalismi ei ole enää yksi journalismin alalaji vaan pikemmin osa toimittajan perustaitoja.

Tämän vuoksi Columbian yliopiston tarjoama datajournalismin koulutus oli ammatilliselle kehittymiselleni äärimmäisen hyödyllistä. Mitä laajemmin journalisteille – sekä nykyisille että tuleville – pystytään opettamaan datajournalismin taitoja ja yleistä viitekehitystä, sitä paremmin he pystyvät sopeutumaan disruptioniin, jossa journalismi ei perustu enää painettuun sanaan vaan digitaaliseen tiedonvälitykseen.

Lähitulevaisuudessa Suomeen on tuskin mahdollista rakentaa yhtä kattavaa datajournalismin opintokokonaisuutta kuin vuoden mittainen maisteriohjelma Columbian yliopistossa tarjoaa. Huomasin silti ilokseni, että Tampereen yliopisto tarjoaa – osittain Helsingin Sanomien Säätiön tukemana – 20 opintopisteen suuruisen datajournalismin opintokokonaisuuden, mikä on oleellinen ja hyvä lisä toimittajien koulutukseen Suomessa.

Oma vuoteni Columbian yliopistossa on vaativa, työteliäs ja ammatillisesti palkitseva. Aina minulla ei ollut ”kivaa”, mutta eipä se ollutkaan vuoden tarkoitus. Tarkoitus oli saada oppia ja suorittaa maailman todennäköisesti edistyneimmän datajournalismin koulutusohjelman päätteeksi korkeakoulututkinto. Nämä tavoitteet saavutin.

Helsingin Sanomien Säätiö antoi minulle upean mahdollisuuden tehdä työtä ja oppia. Siitä kiitän säätiötä nöyrästi ja lämpimästi.